

PRIEDAS: VALDŽIOS INSTITUCIJŲ POŽIŪRIS

Šis priedas nėra ECRI Lietuvos situacijos analizės ir su ja susijusių siūlymų dalis.

Pagal kiekvienai šaliai taikomą atskirą ECRI procedūrą ECRI pirmasis ataskaitos apie Lietuvą projektas buvo konfidencialiai apsvarstytas su Lietuvos valdžios institucijomis. ECRI atsižvelgė į kai kurias jų pastabas ir įtraukė jas į šios ataskaitos galutinę versiją (kuri pagal ECRI praktiką gali atsižvelgti į pokyčius įvykusius iki 2011 m. kovo 25 d, t.y. pirmojo ataskaitos projekto peržiūros dienos).

Tačiau Lietuvos valdžios institucijos paprašė į šios ECRI ataskaitos priedą įtraukti toliau išdėstytas jų nuomones.

**LIETUVOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ PASTABOS DĖL
EUROPOS KOMISIJOS KOVAI SU RASIZMU IR NETOLERANCIJA (ECRI)
KETVIRTOSIOS ATASKAITOS APIE LIETUVĄ**

1. Pastabos dėl Santraukos (8 psl., 2 pastraipa)

Atsižvelgiant į tai, kad *Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymo* 22 straipsnio 4 dalimi savivaldybių administracijoms suteikta teisė jų nustatyta tvarka iš savo biudžeto lėšų skirti šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims piniginę socialinę paramą ir kitais šio įstatymo nenustatytais atvejais (pvz.: skirti vienkartinę pašalpą, kompensuoti įstatyme nenurodytas būsto išlaikymo išlaidas ir pan.), ECRI Ketvirtosios ataskaitos apie Lietuvą 8 puslapio 2 pastraipos 3 sakinyje turėtų būti dėstomas taip: „Persons granted subsidiary protection do not have a right to social assistance, except during their one year stay at the reception centre or cases when municipalities allocate cash social assistance from the municipal budgetary resources.”.

2. Pastabos dėl Santraukos (8 psl., paskutinė pastraipa)

Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo (toliau - Lygių galimybių įstatymas) 12 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad „asociacijos arba kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuojančiame teisės akte atitinkamu pagrindu diskriminuojamų asmenų gynimas ir jų atstovavimas teisme yra nurodyta kaip viena iš veiklos sričių, diskriminuojamo asmens pavedimu gali įstatymų nustatyta tvarka atstovauti jam teisminėse arba administracinėse procedūrose“¹. Todėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomone, netikslinga būtų keisti Lygių galimybių įstatymą. Atstovavimą teisme reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 56 straipsnio 1 dalis, kuri turėtų būti papildyta nuostata, suteikiančia teisę asociacijoms teisme atstovauti diskriminaciją patyrusius asmenis.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomone, netikslinga keisti Lygių galimybių įstatymą ir numatyti įsipareigojimą sustabdyti viešąjį finansavimą organizacijoms, kurios skatina rasizmą. Nevyriausybinę organizacijų (toliau - NVO) finansavimo tvarka nustatoma atskirai (pagal atskirus organizacijų finansavimo nuostatus).

3. Pastabos dėl 9 punkto

Aprašant reikalavimus asmeniui, galinčiam pretenduoti tapti Lietuvos Respublikos Prezidentu, neteisingai nurodoma, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatomas reikalavimas būti „lietuviu pagal kilmę“ („Lithuanian by origin“). *Lietuvos Respublikos Konstitucijos*² 78 straipsnyje numatoma, kad Lietuvos Respublikos Prezidentu gali būti renkamas „Lietuvos pilietis pagal kilmę“ („a Lithuanian Citizen by origin“). Šis kriterijus nusako ne etniškumo, o tam tikru būdu įgytos pilietybės (t.y., ne natūralizacijos būdu) reikalavimą. Toks pat kriterijus numatytas ir *Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatyme*³. Jis nesutampa su

¹ *Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymas*.
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=324132

² *Lietuvos Respublikos Konstitucija*.
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=274999

³ *Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymas*.
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=389914

*Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme*⁴ vartojama sąvoka „lietuvių kilmės asmuo“, kurios aiškinimas pateikiamas ECRI Kevirtojoje ataskaitoje apie Lietuvą, grindžiant šios ataskaitos rengėjų vertinimą, kad reikalavimai kandidatams į Lietuvos Respublikos Prezidentus yra diskriminaciniai rasės (etniškumo) pagrindu. Todėl abejotinas tiek nurodomos Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau - EŽTT) 2009 m. gruodžio 22 d. bylos Sejdić ir Finci prieš Bosniją Hercegoviną (9 punkte), tiek formuluojamos rekomendacijos (10 punkte) aktualumas ir pritaikomumas Lietuvai. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikai privalomos *Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos* (toliau - EŽTK) nuostatos neapima asmens teisės būti renkamam į Lietuvos Respublikos Prezidento postą (žiūrėti EŽTT 1998 m. spalio 21 d. bylą Baškauskaitė prieš Lietuvą).

4. Pastabos dėl 15 punkto

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai yra pavesta parengti Lietuvos Respublikos tautinių mažumų įstatymo projektą. 2010 m. tarpinstitucinė darbo grupė, kurioje dalyvauja ir tautinių mažumų atstovai, parengė Tautinių mažumų įstatymo numatomo teisinio reguliavimo koncepcijos projektą (toliau - Koncepcijos projektas). Koncepcijos projekte numatoma įtvirtinti nuostatas, nesusiaurinant tautinėms mažumoms priklausantiems asmenims teisių ir laisvių, kurios buvo įtvirtintos 1989 m. priimtame Lietuvos Respublikos tautinių mažumų įstatyme. Pažymėtina, kad Koncepcijos projekte numatomos įtvirtinti nuostatos iš esmės atitinka Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos nuostatas.

5. Pastabos dėl 33 punkto

Lietuvos valdžios institucijos nepitaria šiai rekomendacijai, kadangi Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir atitinkamose Europos Sąjungos (toliau - ES) Direktyvose, pagal kurias 2008 m. buvo pakeistas Lygių galimybių įstatymas, nėra įtvirtintas reikalavimas turėti Lietuvos Respublikos pilietybę (taip pat žiūrėti 55 pastabą).

6. Pastabos dėl 55 punkto

Lygių galimybių įstatymas buvo priimtas dviejų Amsterdamo sutarties 13 straipsnio numatytų direktyvų pagrindu - ES Rasių lygybės direktyva (2000/43/EB) ir ES Užimtumo lygybės direktyva (2000/78/EB).

ES Rasių lygybės direktyva (2000/43/EB) įgyvendina vienodų sąlygų taikymo principą asmenims nepaisant jų rasės ar etninės nepriklausomybės. Ši Tarybos Direktyva yra skirta nustatyti pačius pagrindinius principus, siekiant panaikinti diskriminaciją dėl rasės ar etninės priklausomybės, kad valstybėse narėse būtų efektyviai veikiantis vienodo elgesio principas. ES Užimtumo lygybės direktyva (2000/78/EB) - Tarybos Direktyva, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus. Šia Tarybos Direktyva siekiama nustatyti kovos su diskriminacija dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus. Abiejų direktyvų atitinkami straipsniai nurodo, kad direktyvoje neaptariamos dėl pilietybės taikomos skirtingos sąlygos ir ji nepažeidžia nuostatų ir sąlygų, taikomų trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės atvykimui į valstybių narių teritoriją ir apsigyvenimui jose, nei kitų su tokių trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės teisiniu statusu susijusių sąlygų taikymo (2000/78/EB 3 straipsnis).

⁴ Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas.

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=387811&p_query=pilietyb%EBs&p_tr2=2

Šiuo metu galiojantis *Lygių galimybių įstatymas* nenumato galimybės Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai inicijuoti civilinių ir administracinių bylų nagrinėjimą teismuose. Diskriminacijos bylų teisminė praktika dar tik formuojasi. Su diskriminacija susijusių civilinių, darbo ir administracinių bylų yra nedaug. Lygių galimybių kontrolierius turi teisę inicijuoti tyrimus savo iniciatyva, kurie pastaraisiais metais auga. Be to, Lygių galimybių kontrolierius turi teisę perduoti medžiagą ikiteisminio tyrimo institucijoms, jei nustatomi nusikalstamos veikos požymiai.

Pažymėtina, kad Lietuvoje formuojasi praktika, kai Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba įtraukiama į civilinį procesą kaip institucija išvadai duoti šalių prašymu arba teismo iniciatyva. Šiuo požiūriu ES valstybėse yra nevienoda praktika.

7. Pastabos dėl 57 punkto

ES direktyvose nėra numatyta konkrečių priemonių, kaip turėtų būti įgyvendintos „veiksmingos, proporcingos bei atgrasančios“ sankcijos, todėl dėl jų apsispręsti turi kiekviena ES valstybė narė. *Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatyme* yra numatyta galimybė kreiptis į Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą, jei asmenys, mano, kad nukentėjo, nes jiems nebuvo taikomas vienodo požiūrio principas. Ištyręs skundą, Lygių galimybių kontrolierius gali priimti vieną iš šio įstatymo 24 straipsnyje numatytų sprendimų. *Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo* 24 straipsnio 3 punkte yra numatyta teisė nagrinėti administracinių teisės pažeidimų bylas ir skirti administracines nuobaudas. Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso* 41(6) ir 187(5) straipsnių nuostatomis, gali būti skiriama iki keturių tūkstančių litų administracinė nuobauda. Įvertinant tą aplinkybę, kad diskriminacijos bylų kol kas Lietuvoje nėra daug, manytina, kad sankcijos yra pakankamos.

Kaip nurodoma Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2005-2010 metų veiklos ataskaitose administracinės baudos skyrimas nėra pati efektyviausia poveikio priemonė siekiant užkirsti kelią diskriminacijai. Skyrus administracinę baudą konfliktas dažnai nėra iki galo išsprendžiamas. Tirdama skundus Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba teikia pirmenybę taikiam konflikto suregulavimui, o administracinės baudos skirtos tik už tyčinius piktybiškus bei pakartotinus įstatymo pažeidimus.

8. Pastabos dėl 65 punkto

2011 m. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Tautinių mažumų reikalų skyriaus koordinuojamoms Tautinių mažumų programoms buvo skirta daugiau nei 60 proc. didesnis finansavimas palyginus su 2010 m (viso 1 029 tūkst. Lt).

9. Pastabos dėl 69 punkto

Tikslintinas teiginys, kad „socialinis tyrimas rodo, jog tautinėms/etninėms mažumoms priklausantys asmenys patiria du kartus didesnę diskriminaciją nei etniniai lietuviai“. Pažymėtina, kad iš visų Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai pateiktų skundų tautybės pagrindu, apie 10 proc. tautinei mažumai priklausančių asmenų patyrė diskriminaciją užimtumo, švietimo ir sveikatos apsaugos srityse.

10. Pastabos dėl 82 punkto

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 50 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatyta, kad Žurnalistų etikos inspektorius, atlikdamas įstatyme nustatytas funkcijas, turi teisę, turėdamas informacijos apie pažeidimus,

nenurodytus skunduose (pareiškimuose), šio įstatymo nustatyta tvarka *savo iniciatyva* pradėti tyrimą arba perduoti surinktą tyrimo medžiagą ištirti kitoms kompetentingoms valstybės institucijoms.

Lietuvoje plačiau yra taikoma praktika, kai gavusi informaciją apie galimą nesantaikos skatinimą viešojoje informacijoje ir nustatyta tvarka pradėjusi ikiteisminį tyrimą institucija kreipiasi į Žurnalistų etikos inspektorių, kad vadovaujantis ekspertų išvadomis būtų nustatyta, ar visuomenės informavimo priemonėse paskelbta viešoji informacija skatina nesantaiką dėl lyties, seksualinės orientacijos, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų (*Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo* 50 straipsnio 1 dalies 8 punktas).

11. Pastabos dėl 98 punkto

Skatinant ir užtikrinant glaudesnę valdžios institucijų bendradarbiavimą su romų tautybės atstovais ir siekiant juos įtraukti į sprendimo priėmimo procesus, rengiant Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2008-2010 metų programą (toliau - Romų integracijos programa), Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau - TMID) konsultavosi su romų NVO atstovais. Romų NVO „Čigonų laužas“ vadovas ir VšĮ Romų visuomenės centro direktorė buvo tarpinstitucinės darbo grupės, kuri rengė šį dokumentą, nariais. Pažymėtina, kad rengiant Romų integracijos programą, buvo atsižvelgta į daugelį romų atstovų pasiūlymų. TMID organizavo susitikimus su romų atstovais Vilniuje, Kaune, kur pristatė Romų integracijos programos priemones.

Rengiant naujus dokumentus, reglamentuojančius romų integraciją į Lietuvos visuomenę, Lietuvos valdžios institucijoms yra svarbu konsultuotis ir tęsti bendradarbiavimą su romų NVO ir visuomeninėmis organizacijomis, dirbančiomis su romais.

12. Pastabos dėl 122 - 123 punktų

Įstatymų nustatyta tvarka bedarbiams, norintiems užsiregistruoti į Lietuvos darbo biržą, nėra reikalavimo turėti darbo patirties. Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo pakeitimo įstatymu* ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtintu *Aprašu dėl ieškančių darbo asmenų registravimo ir apskaitos teritorinėse darbo biržose sąlygų ir tvarkos*, kiekvienas bedarbis gali būti registruotas Lietuvos darbo biržoje, nepaisant to, turi ar ne šis asmuo darbo patirties. Darbo patirties prašoma kaip papildomos informacijos, kuri padeda Lietuvos darbo biržos darbuotojams ieškant bedarbiui tinkamo darbo pasiūlymo.

13. Pastabos dėl 143 punkto

143 punkte pateikta rekomendacija, kurioje siūloma plėsti asmenų, turinčių teisę į tai, kad būtų atkurtos jų nuosavybės teisės, reikalauja aiškumo. Reikėtų paaiškinti, ar ši rekomendacija atitinka EŽTT praktikoje pateiktą asmens teisių, susijusių su iki EŽTK įsigaliojimo pažeistų nuosavybės teisių atkūrimo procesu, apimtį (tokiu atveju siūlytina nurodyti konkrečias EŽTT bylas, kuriomis grindžiama ši rekomendacija), ar rekomenduojama užtikrinti aukštesnę nuosavybės teisių apsaugos lygį, negu garantuoja EŽTK.

14. Pastabos dėl 147 punkto

Darbo vizito metu, ECRI ekspertai turėjo galimybę susitikti su įvairių institucijų (Kultūros ministerijos, Švietimo ir mokslo ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos), Tautinių bendrijų tarybos nariais (taip pat ir jos pirmininku) atstovais. Užsienio reikalų ministerijos atstovai dalyvavo baigiamajame susitikime su ECRI ekspertais. Šių institucijų atstovai yra pagrindiniai Tautinių mažumų reikalų koordinavimo komisijos, veikiančios prie Ministro Pirmininko, nariai.

15. Pastabos dėl 151, 152, 153 punktų

Bendrojo lavinimo mokyklos rusų mokomąja kalba gali naudotis VIII klasės matematikos, fizikos, chemijos ir geografijos vadovėliais, IX klasės matematikos, biologijos, fizikos, chemijos vadovėliais ir X klasės matematikos, fizikos ir chemijos vadovėliais.⁵ Pažymėtina, kad gimtajai rusų ir lietuvių kalbai mokytis yra sukurti ir išleisti visi I-XII klasių vadovėliai.

Patvirtinus *Atnaujintą gimtųjų kalbų vidurinio ugdymo bendrąją programą* bus rengiami ir leidžiami naujos kartos lenkų ir rusų gimtosios kalbos vadovėliai.

16. Pastabos dėl 164 punkto

Atkreiptinas dėmesys, kad visi prašymai suteikti prieglobstį, pateikti Lietuvos Respublikos pasienio kontrolės punktuose, yra priimami. Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus, ne ilgiau kaip per 24 val. yra suformuojama asmens byla, kuri kartu su prašymu ir visais susijusiais dokumentais, yra perduodama Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau - Migracijos departamentas). Migracijos departamentas per 48 val. išnagrinėja prašymą ir priima sprendimą dėl laikino teritorinio prieglobsčio suteikimo arba nesuteikimo (jeigu yra nustatoma, kad prašymas suteikti prieglobstį yra akivaizdžiai nepagrįstas, jis turi būti išnagrinėtas per 48 valandas. Šis terminas gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip 7 dienoms).

Prieglobsčio prašytojas turi teisę apskūsti sprendimą *Lietuvos Respublikos įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties* (toliau - UTPĮ) nustatyta tvarka ir terminais. Prieglobsčio prašytojai nėra sulaikomi, jų laisvė neapribojama, jie yra laikinai apgyvendinami Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau - VSAT) padaliniuose įrengtose prieglobsčio prašytojų patalpose.

Visi prieglobsčio prašytojai jiems suprantama kalba (užtikrinama vertėjo paslauga) gauna visą informaciją apie prieglobsčio procedūras, taip pat ir apie galimybę apskūsti priimtą sprendimą. Sprendimai prieglobsčio prašytojams surašomi valstybine kalba, tačiau jie yra supažindinami jiems suprantama kalba.

2010 m. birželio 2 d. pasirašytas VSAT, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro regioninio biuro Baltijos ir Šiaurės šalims (toliau - JTVPK) ir Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos (toliau - LRKD) tarpusavio supratimo memorandumas dėl tarpusavio bendradarbiavimo sprendžiant klausimus, susijusius su prieglobsčio prašytojais (asmenims, kurie priskirti JTVPK mandatui). Vadovaujantis šiuo memorandumu, VSAT pareigūnai informuoja LRKD, kurio atstovai pagal trišalį memorandumą vykdo prieglobsčio procedūros stebėseną nuo prašymo pateikimo ir

⁵ dviejų dalių 8 klasės istorijos vadovėlis jau yra išleistas, o 10 klasės matematikos vadovėlis šiuo metu leidžiamas.

pirminės medžiagos prieglobsčio bylos formavimui surinkimo, apie prieglobsčio prašytojus pasienyje. Tokiu būdu užtikrinama, kad prieglobsčio procedūros nebūtų pažeidžiamos.

17. Pastabos dėl 176 punkto

Pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, asmenys laikinai gyvenantys šalyje, kurie turi papildomą apsaugą, turi teisę gauti turi teisę gauti piniginę socialinę paramą (*angl. cash social assistance*).

18. Pastabos dėl 179 punkto

Nors yra įkurtas Pabradės pabėgėlių dienos centras, teikiantis socialinę, psichologinę ir teisinę pagalbą, VSAT Užsieniečių registracijos centras (toliau - URC) taip pat turi etatinius darbuotojus, teikiančius pabėgėliams socialinę, psichologinę bei medicininę pagalbą (URC dirba socialinė darbuotoja, psichologas, šeimos daktarė, pediatras, 3 slaugytojos). Prieglobsčio prašytojui užtikrinama valstybės garantuojama teisinė pagalba. URC moterys yra apgyvendintos atskirai nuo vyrų, moterims su vaikais ir šeimoms suteikiamos atskiros patalpos.

19. Pastabos dėl 189 - 190 punktų

VSAT išreiškė nuomonę, jog Lietuvoje nelydimi nepilnamečiai negali būti traktuojami kaip sulaikyti asmenys VSAT URC.

UTPĮ 32 straipsnis⁶ numato, kad nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai, neatsižvelgiant į jų buvimo Lietuvos Respublikos teritorijoje teisėtumą, apgyvendinami Pabėgėlių priėmimo centre Rukloje.⁷ Kadangi tai asmenys iki 18 metų, Lietuvos valdžios institucijos rūpinasi šiais asmenimis, atsižvelgdamos į jų geriausius interesus. Pabėgėlių priėmimo centre esantiems nelydimiems nepilnamečiams užsieniečiams jų buvimo Lietuvoje laikotarpiu turi būti nustatyta laikinoji globa (rūpyba). Nelydimo nepilnamečio užsieniečio laikinasis globėjas (rūpintojas) atstovauja nelydimo nepilnamečio užsieniečio interesams.

Nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai turi šias teises:

1) būti aprūpinti nemokama gyvenamąja patalpa bei gauti paramą; 2) mokytis bendrojo lavinimo ir profesinėse mokyklose; 3) nemokamai gauti būtinąją medicinos pagalbą; 4) nemokamai gauti socialines paslaugas; 5) naudotis valstybės garantuojama teisine pagalba, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai nenumato kitaip; 6) susisiekti su Lietuvos Respublikos nevyriausybinų ar tarptautinių organizacijų atstovais.

Todėl teiginys, jog „kiti šaltiniai ECRI informavo, kad nelydimų nepilnamečių sulaikymas yra dažna praktika Lietuvoje“ turėtų būti pagrįstas atitinkama informacija ir šaltiniais.

⁶ Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties.
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=350564

⁷ Pabėgėlių priėmimo centras - socialines paslaugas teikianti biudžetinė įstaiga, skirta apgyvendinti užsieniečius, kuriems suteiktas prieglobstis Lietuvoje, ir nelydimus nepilnamečius užsieniečius, bei įgyvendinanti prieglobstį gavusių užsieniečių socialinę integraciją. Pabėgėlių priėmimo centrą steigia, reorganizuoja ir likviduoja socialinės apsaugos ir darbo ministras.

20. Pastabos dėl 198 punkto

ECRI Ketvirtojoje ataskaitoje apie Lietuvą rekomenduojama sukurti nepriklausomą nuo policijos struktūrų mechanizmą, kuris užtikrintų objektyvų policijos pareigūnų veiksmų, susijusių su jų diskriminaciniu, rasistinio pobūdžio elgesiu ar kitais veiksmais, tyrimą. Ten pat alternatyviai rekomenduojama sustiprinti vieną iš esamų nepriklausomų institucijų, prižiūrinčių policijos veiklą aptariamų incidentų. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūros nuomone, pagal teisės aktuose (*Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą, Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymą* ir kt.) tvarką ir pagrindus, prokuratūra (prokurorai) organizuoja, vadovauja ir atlieka, kontroliuoja ikiteisminius tyrimus baudžiamosiose bylose.

Pagal *Generalinio prokuroro patvirtintas rekomendacijas dėl nusikalstamų veikų tyrimo paskirstymo ikiteisminio tyrimo įstaigoms, prokurorams* rekomenduota patiems atlikti ikiteisminį tyrimą dėl nusikalstamų veikų, turinčių ypatingą visuomeninę reikšmę, taip pat dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų (policija yra pagrindinė universalinė ikiteisminio tyrimo įstaiga) padarytų nusikalstamų veikų, jei toks tyrimas nepavedamas aukštesnei pagal pavaldumą arba centrinei ikiteisminio tyrimo įstaigai ar Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai. Atsižvelgiant į pastarąsias nuostatas, egzistuoja praktika, kad policijos pareigūnų padarytas nusikalstamas veikas, jei dėl to pradėtas ikiteisminis tyrimas, netiria tos pačios ikiteisminio tyrimo pareigūnai. Tokias veikas tiria arba patys prokurorai arba specializuota ikiteisminio tyrimo pareigūnų piktnaudžiavimo atvejų tyrimo įstaiga - Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba.

Kalbant apie skundus dėl policijos pareigūnų elgesio tarnybos ar ne tarnybos metu tyrimus, kai iš karto nėra akivaizdūs nusikalstamos veikos požymiai, jų veiklos tarnybinį (vidinį) patikrinimą atlieka ir organizuoja Policijos departamentas, pavaldus Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, ir kuris atsakingas už policijos pareigūnų vidinį veiklos patikrinimo vykdymą ir organizavimą.

